

VERANDERING

Spoedig nadat ik in 1974 het trombonespelen eraan gaf, verscheen er een paar kerkuilen in de schuur. Toch duurde het nog even voordat we ze gewaar werden. Op een zomeravond keken we TV (u leest het goed, wij kijken TV, hoewel we wel zo milieu-minded zijn dat we onze allesbrander op champagneturken laten branden), op een zomeravond dus, keken we naar een stuk van Maigret, die daarin door Jan Teulings werd gespeeld. *'Wat lurket hij Godsallermachtig aan zijn pijp!'* zei ik tegen Nicolien. Het verraste ons niet weinig dat het geluk na het stuk door bleef klinken. Toen we in de schuur op zoek gingen, bleek het uit de nok te komen. De jonge kerkuilen waren groot genoeg om hun gebedel te laten horen. Zij voegden een nieuwe dimensie aan ons bestaan toe. 'Ongemerkt en plotseling', om met de eerste strofe van een gedicht van Garnt Stuiveling de veranderingen te illustreren die toch om ons heen plaatsvinden.

Wat is er zo al bijgekomen in de dertig jaar dat wij aan de grootste brink van West-Europa wonen? Een roekenkolonie die in 1972 begon met twee paar, heeft er nu ongeveer 125, de kauwen die met enkele paren aanwezig waren, hebben zich uitgebreid tot vijftien paar. Sinds een jaar of drie zijn er boomklevers en dit jaar vestigden zich twee paar groene spechten. In 1976 werd ik midden op de es in juli verrast door een zwerm van ongeveer driehonderd overvliegende aalscholvers. De laatste drie jaar foerageren 's zomers in het groenland overal groepjes kleine mantelmeeuwen, een gloednieuwe verschijning.

In die periode is het aantal grutterswinkels in het dorpje van vijf tot nul gereduceerd en ging het horecawezen 50% achteruit. In drie definitieve afrondingsplannen werd de nodige nieuwbouw gepleegd en er vervielen geen panden tot ruïnes of iets anders hoopvol. De agrarische sector kromp in tot een 10-15% van eind 1960, maar de resterende bedrijven werden wel sterk vergroot.

Een en ander gebeurde natuurlijk niet ongemerkt en zonder reden of plausibele verklaring. Wie zich de moeite getroost heeft om de veranderingen in het buitengebeuren steeds ter plaatse te volgen door gewoon te kijken of bijvoorbeeld met tussenpozen foto's van steeds eenzelfde gebied te maken, weet hiervan. Het ouder worden van de bomen en een uitbreiding van het

bosbestand, ook in tuinen en parken, heeft een aantal soorten vogels en dieren in de kaart gespeeld en ons gezichtsveld vernauwd. Bij de roek speelt de bescherming die mede mogelijk werd door de verschuiving van akkerbouw naar veeveelt, een doorslaggevende rol. Deze vogels zijn natuurlijk kwetsbaar omdat ze in kolonies broeden. Verder heeft de economie de consument naar de supermarkten gedreven en kunnen steeds minder gezinnen van de landbouwopbrengst per hectare leven.

Veranderingen, meestal geheel buiten onze wil of onwil om. Nauwelijks beroerd door politiek of beschermende organisatie.

Is 'verandering' een negatief gebeuren? De breinbaas Kwetal gaf destijds al aan dat de natuur naar de 'vernerving' of naar de 'verturving' ging. Wij leerden de 'vergrassing' van de heide als een groot probleem kennen, spoedig gevolgd door de 'vermesting' van het land. De 'verbraseming' had het negatieve omwoelen van de modder en de 'vertroebeling' van het water ten gevolge. De 'verkoeting' van sloot en plas is velen een doorn in het oog. De 'verkering' toont de negatieve kant van het sterk toegenomen verkeer. Alle verandering is nog geen verbetering en de Grote 'Vergeler' slaat overal toe, om van de 'vergrijzing' maar niet te spreken.

Gelukkig weet niemand wat beter is en verandering van spijs doet eten. Als ik merk dat de verandering voor mij geen verbetering is kan ik altijd nog weer trombone gaan spelen. —